

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.263/2005 cu privire la
drepturile și responsabilitățile pacientului
(nr.423 din 22.11.2018)

Direcția generală juridică a examinat, în regim de urgență, proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.263/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlul de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului, referitoare la subiecții cu drept de inițiativă legislativă.

2. Prezentul proiect are ca obiect de reglementare modificarea Legii nr.263/2005, în scopul reglementării mai multor aspecte ce țin de garantarea drepturilor pacientului și acordarea serviciilor de sănătate, și anume:

- excluderea dreptului „rudei apropiate”, ca reprezentant al pacientului, de la procesul de luare a deciziilor privind efectuarea actului medical, inclusiv exprimarea consimțământului, accesului la informațiile confidențiale ale pacientului, etc.;

- expunerea într-o redacție nouă a noțiunilor utilizate în Legea nr.263/2005, inclusiv reglementarea noțiunilor de „lucrător medical” și „malpraxis medical”;

- ajustarea unor prevederi ce reglementează expres drepturile pacientului și limitările admise la exercitarea acestor drepturi;

- reglementarea obligației lucrătorilor medicali de a acorda servicii de sănătate unei persoane „doar dacă au acceptat-o în prealabil ca pacient”, cu excepția situațiilor de urgență (criteriile de acceptare urmând a fi stabilite de Ministerul Sănătății, Muncii

și Protecției Sociale), precum și situațiile când lucrătorul medical poate refuza acordarea asistenței medicale (întreruperea relației cu pacientul, de către medic) după acceptarea pacientului;

- reglementarea dreptului pacientului la confidențialitate și limitarea cercului subiecților care pot avea acces la informațiile considerate secret medical;

- reglementarea obligației de a solicita consimțământul informat al pacientului sau al reprezentantului său legal „pentru fiecare act medical la care urmează să fie supus pacientul”;

- reglementarea expresă a dreptului pacientului sau a reprezentantului său legal de a ataca acțiunile prestatorilor de servicii de sănătate și ale lucrătorilor medicali, prin care le-au fost cauzate prejudicii;

- reglementarea răspunderii civile a lucrătorului medical (pentru prejudiciile produse din eroare, care include neglijența, imprudența sau cunoștințe medicale insuficiente în exercitarea profesiei), a prestatorilor de servicii de sănătate, a producătorilor de produse medicale, a prestatorilor de servicii conexe actului medical, a furnizorilor de servicii nemedicale, care sunt responsabili de furnizarea necorespunzătoare a utilităților către prestatorii de servicii de sănătate. De asemenea, se reglementează că ”prestatorii de servicii de sănătate poartă răspundere civilă pentru prejudiciile produse de lucrătorul medical angajat, în mod solidar cu acesta”.

Potrivit notei informative a proiectului, modificările propuse vor asigura realizarea drepturilor pacientului, ”ținând cont de faptul că instituția malpraxisului medical este parte componentă a instituției drepturilor pacientului”.

3. Potrivit art.30 din Legea nr.100/2017, nota informativă a proiectului de lege se întocmește conform anexei 1, care statuează detaliat informațiile ce necesită a fi incluse la fiecare compartiment din notă. Astfel, la compartimentul ”condițiile care au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite” – *se indică finalitățile urmărite prin adoptarea actului normativ, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia, se descrie viziunea clară privind efectele actului normativ după implementarea prevederilor acestuia.*

În acest context, atenționăm că nota informativă prevede doar informații generale referitoare la condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ, fără a conține o descriere a finalităților urmărite prin adoptarea și implementarea prevederilor propuse în proiect și fără o evaluare a potențialelor efecte pe care prevederile proiectului ar putea să le producă, încălcându-se astfel prevederile art.30 din Legea nr.100/2017.

De asemenea, menționăm că prevederile ce țin de reglementarea răspunderii civile a tuturor subiecților implicați (direct sau indirect) în procesul de acordare a

serviciilor de sănătate (prevederile propuse la Art.I pct.16 din proiect), au fost preluate din legislația României¹, fără ca proiectul de lege propus spre avizare să facă vreo referire la mecanismul de implementare a unor astfel de prevederi.

Or, în practica europeană repararea prejudiciului cauzat pacientului în cazurile de malpraxis este un mecanism mai complex, iar răspunderea civilă pentru malpraxis, de regulă este preluată de asigurator, lucrătorii medicali având obligația legală să încheie o asigurare de malpraxis. De asemenea, este important să fie reglementat un mecanism de examinare și evaluare a cazurilor de malpraxis. În acest context, atenționăm că în lipsa informațiilor relevante în nota informativă a proiectului, nu se cunoaște dacă aceste mecanisme vor fi elaborate ulterior, iar în cazul în care nu vor fi elaborate, nu este clar cum vor influența prevederile proiectului propus spre adoptare activitatea lucrătorilor medicali și a prestatorilor de servicii de sănătate, implicit pacienții ca beneficiari ai serviciilor de sănătate.

4. Întru respectarea prevederilor art.32 alin.(4) din Legea nr.100/2017 și art.58 din Regulamentul Parlamentului, este necesar ca proiectul de lege să fie avizat de Guvern. De asemenea, ținând cont de prevederile pct.5-7 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.694/2017, și de importanța domeniului reglementat de proiectul de lege, considerăm oportun ca proiectul să fie consultat cu Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în calitate de autoritate abilitată cu funcția de a elabora politici publice eficiente în domeniul sănătății.

5. Întru respectarea normelor de tehnică legislativă și a prevederilor Legii nr.100/2017, atenționăm asupra următoarelor aspecte:

a) Din titlul proiectului de lege este necesar să fie exclus textul „și completarea”. Or, conform art.62 alin.(1) din Legea nr.100/2017 – *„modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text”*.

b) La Art.I pct.1 din proiect se propune excluderea „rudei apropiate” pacientului din cercul persoanelor ce pot avea calitatea de reprezentant al pacientului. Totodată, pentru fiecare act medical la care urmează a fi supus pacientul este necesar consimțământul informat al pacientului sau al reprezentantului legal (persoana care are prin lege dreptul și îndatorirea de a reprezenta pacientul minor sub 18 ani sau pacientul lipsit de discernământ).

¹ Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (art.642-648)

În acest context, menționăm că excluderea „rudei apropiate” din cercul persoanelor care pot reprezenta pacientul poate cauza dificultăți practice la acordarea serviciilor de sănătate pentru minori, în lipsa persoanei care poate exprima consimțământul informat (pentru vaccinare, acordarea serviciilor medicale cu scop profilactic, de diagnostic și alte situații care nu constituie o urgență medicală), mai ales în cazurile când părinții copilului (reprezentanți legali ai minorului) nu se află în țară, iar asupra copilului nu a fost instituită tutela/curatela în modul stabilit de lege. Or, potrivit datelor prezentate de Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale - *la sfârșitul anului 2017 în evidență se aflau 30320 copii a căror părinți/unicul părinte sunt plecați/este plecat la muncă peste hotare. Dintre aceștia, a fost instituită tutela/curatela la 10907 copii.*

c) La Art.I, pct.2 – modificarea propusă pentru alin.(1), pct.5 - modificarea propusă pentru lit.a) și pct.13 – modificarea propusă pentru alin.(1), necesită a fi reformulate gramatical, întru respectarea prevederilor art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017.

d) La Art.I pct.6 din proiect, este necesar să fie introdusă o prevedere nouă care să înlocuiască textul „privind asistența psihiatrică” de la art.6 alin.(2) lit.a) cu textul „privind sănătatea mintală”, or titlul Legii nr.1402/1997 a fost modificat.

e) La Art.I pct.12 din proiect, în textul propus pentru art.13 alin.(1) și alin.(6) din Legea nr.263/2005, textul „alin.(1)” necesită a fi înlocuit cu – „alin.(2)”, or cazurile de limitări la exprimarea consimțământului informat sunt statuate la art.6 alin.(2).

f) La Alin.II, este necesar să fie inclus un alineat nou prin care să fie statuată perioada de timp pe care o are Guvernul și/sau Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale pentru a elabora/aducerea în concordanță a actelor normative necesare implementării prevederilor din proiect sau precum și pentru îndeplinirea atribuțiilor statuate la Art.I pct.8, pct.11, pct.13 din proiect.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție